

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS A „HANGYA” KÖTELÉKÉBE
TARTOZÓ SZÖVETKZETEK HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ HIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lei,
rendes tagdíj évi 100 lei, kiscgazdák és tiszt-
viselők részére 50 lei.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lei Negyed évre 40 lei
Fél évre 75 lei Egyes szám 3 lei

Szemle.

A megértés jegyében. — Megkezdődik a gabona kivétel. — Az állami közpincék.

Mindenkor örömmel adunk hírt egy-egy régi gazdatársadalmi szervezet ujáéledéséről avagy új egyesülés létesítéséről, ha az önzetlenül, kizárólag a mezőgazdasági érdekek szolgálatába szegődött. A legsúlyosabban itéltük el azonban ha szervezeinkbe hajánál fogva politikát vittek be, akár a napi, akár a nemzetiségi politika ingoványos berkeiből való volt az.

Az utóbbi történt meg Krassó Szörény vármegyében a múlt hónapban, amikor a prefektus az egyesületi alapszabályok 27. és 32. paragrafusaira való hivatkozással egybehívta a vármegyei gazdasági egyesület közgyűlését.

Az okt. hó 2-ára összehívott közgyűlésre a magyar kiscgazdák szép számmal vonultak fel, abban a reményben, hogy a régi egyesület kereteit új és gazdag tartalommal fogják kitölteni. Azt mondják, hogy a remény olyan kötél, amellyel már sokan felakasztották magukat. A kiscgazdák reménye is ilyen kötélnek bizonyult ezuttal.

A gyűlésről nem írtunk eddig, mert megbízható tudósítást óhajtottunk szerezni lefolyásáról, ennek pedig csak most jutottunk birtokába. — Tudósítunk a következőkben számol be a gyűlés lefolyásáról:

A tanácskozást — közgyűlésnek nem nevezhetjük, mert törvényességét el nem ismerhetjük — dr. Nemoian Péter prefektus nyitotta meg.

A teremben néhány hivatalnokon és egyéb kaputoson kívül körülbelül 150 román és 50 magyar kiscgazda van. *A magyar kiscgazdák kivétel nélkül olyanok, akik az egyesületnek valóban tagjai is.* Abban a reményben, hogy okos és méltányos megoldás készül, a megjelentek tagsági jogát senki sem kereste.

A prefektus néhány szóval jelentvén az összejövétel célját, felhívta a főjegyzőt, hogy a Gazdasági Egyesület mai helyzetéről tegyen részletes jelentést. A főjegyző által előbb románul felolvasott, majd utóbb magyarul kivonatossan ismertetett jelentés részletes adatokat tartalmaz az egyesület sorsáról az elmúlt 3 év alatt, tagjainak számáról és vagyonáról.

Szentmiklóssy Sándor a gazdasági egye-

sületek feladatairól beszél hosszabban. Beszédét a főjegyző románra fordítja.

A földműves iskola igazgatója részletesen ismerteti az egyesület célját, majd

Jakabffy Elemér szólal fel ezután. Mint az egyedül törvényes választmánynak tagja, annak nevében kijelenti, hogy hajlandó minden kielégítő megoldáson közreműködni.

A prefektus-elnök feltett kérdésére az összejövétel a gazdasági egyesület szükséges volta mellett döntött, amire a főjegyző a tisztikar betöltésére tett javaslatot. *A lista, amelyet felolvasott, egyetlen egy magyar választmányi tagot hozott javaslatba, németet egyetlen egyet sem.*

A lista felolvasását követőleg dr. Sulyok István szót kért a fejlődéshez. Fejtegetni kezdte, hogy az együttműködés ilyen alapon el nem képzelhető, annál kevésbbé, mert a demokratizálás nevében csupa főpapot, nagybirtokost, főhivatalnokot javasolnak, román kiscgazdát is csak egyet, a más nemzetűekről nem is szólva. Beszédét azonban nem folytathatta, miután a szót azzal, hogy a választás már megtörtént, a felszólalás elkészült, tőle megvonták.

Erre a megjelent a magyarok ösztönszerűleg és egyszerre a teremből kivonultak. Az együttműködés első kísérlete szóval gyászos véget ért!

A gazdasági egyesület tényleges tagjainak körében az a nézet alakult ki, hogy tagsági jogaik érvényesítése érdekében megteszik a törvényes lépéseket, követelni fogják a rendes közgyűlés összehívását és a választmány hivatalba lépését.

Egy újabb szomorú példája ez a sokat hangoztatott megértésnek és a kisebbségek jogainak Romániában. — A Krassószörényvármegyei magyar gazdák nem fogják szóltanul eltűrni egyesületük kisajátítását és a felettes hatóságoknál jogaik védelmére a lépéseket megteszik.

A gazdaközönség véleményének megkérdezése nélkül és a termelési költségek figyelmen kívül hagyásával maximált árakon a kormány, a nagy bankok útján jelentős gabona mennyiséget vásárolt össze az ország különböző vidékein. A vásárlások még a mai napon is folynak az ismert feltételek és árak mellett. A héten elindult az első kivételre szánt 1000 kocsis gabona. Ez a szállítmány a Duna melleki te-

rületekről származik. A következő szállítmányok Moldovából Erdélyből és sorrend szerint végül a Bánáttól lesznek összeállítva. Az erdélyi gabona beszerzés előreláthatólag nehézségekbe fog ütközni azon egyszerű oknál fogva, hogy a gazdáknak nincsen eladó feleslege. Ahol pedig nincs, onnan venni nem lehet. A bevásárló bizottságok helyenként még ma sem kezdték meg működésüket egyrészt belátva, hogy úgy sem fognak tudni vásárolni, másrészt mert nem találtak olyan szervezetet, amely a vásárok lebonyolítására vállalkozna. Kolozsváron pld. az állami tisztviselők szövetsége visszavonta ez ügyben tett ajánlatát, a bankok pedig nem mernek vállalkozni a beszerzésre, mert arról értesültek, hogy a katonaság is az általuk összevásárolandó gabonából óhajta szükségletét fedezni. Ugy látszik, hogy a bankvezérek hazafias érzése csak a gazdák rovására szerzendő magas kivételi jutalékok erejéig terjed, de amint a hadsereg élelmezését kell megkönnyíteni, a párnázott ajtók mögé húzódnak, gondolván, intézzék el ezt a gazdák és katonák maguk között, mert ezen az üzleten nem lehet keresni.

Az állami közpincék régen a termelők borainak befogadására, szakszerű kezelésére és legjobb időben és áron való értékesítésére voltak hivatva. E hivatásukat az idők rendén fokozott mértékben töltötték be. A román hatóságok által történt átvétel ideje óta azonban azt látjuk, hogy e közpincék egyre jobban távolodnak tulajdonképeni rendeltetésüktől, mert pld. a kolozsvári 6000 hl. befogadó képességű pincében jelenleg 320 hl., a dicsőszentmártoni 4000 hl. befogadó képességű pincében 400 hl. és a ménesi 17,000 hl. befogadó képességű közpincében 700 hl. bor van, (e pincének egy része beomolva, romokban hever.) A pincékben jóformán csak az állami szőlők termése kezelteik, azokból pld. Kolozsvárt csak a tisztviselők vásárolhatnak bort literenként 3 leuért.

Az államnak bizonyára nem az a célja a közpincékkel, hogy azokban a tisztviselők részére olcsó bort mérjen, ezért át kell szervezni ezeket az új imperium alatt úgy, hogy eredeti rendeltetésüket töltsék be és ha erre az állam vállalkozni nem tud át kell adni a pincéket olyanok kezébe, akik megfelelő tőkével, szakértelemmel tudják kezelni a beadandó borokat,

Gazdák Biztosító Intézete R.-T.

Elfogad tűz, jég élet, betörés és lopás, baleset, szavatossági, kiházasítási stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

Székhelye ideiglenesen Arad később Kolozsvár.
Székhelyviselőségek: Aradon, Kolozsváron,
Brassóban, Temesváron Nagyváradon,
M. vásárhelyen, Déván és Nagyenyeden,

A közpincéket kezelő egyének vagy társaságnak azonban olyannak kell lennie, aki avagy amely iránt a gazdaközönség is bizalommal viseltetik.

A csalamádé és tengeriszár cukortartalma.

E két anyagnak ipari értékesítésére vonatkozó vizsgálataink alkalmával beható módon foglalkoztunk cukortartalmukkal. E vizsgálatok takarmányozási szempontból gyakorlatilag is oly érdekes eredményekhez vezettek, hogy kívánatosnak tartottam azokat a gazdákkal megismertetni.

A sűrűn vetett csalamádé minimális cukortartalmát 88·02% nedvességtartalom mellett 4·33%-nak, maximális cukortartalmát 80·00% víztartalom mellett 8·03%-nak találtuk, vagyis 84·50% víztartalom mellett átlagos cukortartalma 5·61%-ot tett ki.

Ezek az adatok azt mutatják, hogy a cukor a csalamádénak igen fontos alkotórésze, amennyiben szárazanyagának kerekén 39%-a áll cukorból. Ez a megállapítás gyakorlati szempontból sok mindenfélét magyaráz meg. Ismerve a cukornak az izommunka körüli fontos szerepét, meg tudjuk érteni, hogy igásokreink a nehéz nyári munkát, tisztán csalamádén tartva, milyen jól bírják. Hiszen 50—60 kg.-nyi adagnál az elfogyasztott cukor mennyisége 3 kg.-nál nagyobb. E nagy cukortartalom magától értetődővé teszi azt a véleményt, hogy a sűrűn vetett csalamádét akkor értékesítjük a leggazdaságosabb módon, ha zölden etetjük, hisz besavanyított állapotban a nagymennyiségű cukornak teljes elvesztésével kell számolnunk. Igen érdekes, hogy annakidején végzett kísérleteinkben, amidőn a sűrűn vetett csalamádé bevermelésével járó veszteségek megállapításával foglalkoztunk, azt találtuk, hogy a szárazanyagból 96 nap alatt az egyik kísérletben kerekén 32%, egy másik kísérletben 6 hónap alatt 36% veszett el. E számok elég közel állanak a csalamádé szárazanyagának cukortartalmához.

A kapás csalamádéről tudjuk, hogy biztosítéka a gazdának arra az esetre, ha nagy szárság esetére a sűrű csalamádé nem sikerülne. Megmunkálása folytán a kapált csalamádé sokkal jobban bírja a szárságot, mint a sűrűn vetett. Vizsgálataink azt mutatták, hogy ez is cukorban nagyon gazdag, amennyiben 79·27% víztartalom mellett minimális cukortartalmát 4·80%-nak, 75·24% víztartalom mellett maximális cukortartalmát 9·79%-nak, végre pedig 78·25% víztartalom mellett átlagos cukortartalmát több mint vizsgálata alapján 6·88%-nak találtuk. A ritkán vetett kapás csalamádé szárazanyaga tehát 31·6%, vagyis kevesebb cukrot tartalmaz, mint a sűrűn vetett.

Említettük, hogy a kapás csalamádét azért vetjük, hogy biztosan legyen télire besavanyított takarmányunk. Kétségtelen, hogy a fenti cukor teljes mennyiségben elvész a besavanyítás alkalmával, amin segíteni nem tudunk. Azonban az is bizonyos, hogy jelenléte hozzájárul az erjedési folyamatok intenzitásának fokozásához és neki köszönhető, hogy a kapás csalamádé besavanyított állapotban oly kitűnő takarmányt szolgáltat, amit az állatok szívesen és minimális mennyiségű ízék hátrahagyásával fogyasztanak.

Az eddigiekből tehát azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a sűrűn vetett csalamádét etessük fel zölden, ha pedig a gyakori szárs nyarakra való tekintettel kapás csalamádét vetettünk, úgy azt használjuk a besavanyításra.

Igen érdekes adatokat szolgáltatott a tengeriszár cukortartalmának megállapítása is, a mennyiben 73·77% víztartalom mellett 100 kg. tengeriszárban átlag 7·74 kg. cukrot találtunk. A szárazanyagának cukortartalma átlagban 29·50 százalék volt. A tengeriszárnak cukortartalma egyébként sokkal tágabb határok között ingadozott, mint a csalamádéé, ami növényéletlen szempontból teljességgel érthető. Minél öregebb a szár, annál kisebb a cukortartalma.

Hogy egy fiatalabb és egy öregebb szár tápláló értéke között milyen nagy a különbség, kitűnik azokból a kísérleteinkből, amelyeket októberi és novemberi szárral végeztünk. Mig az októberi szár szerves anyagából 55·5%, a novemberiéből csak 41·4% volt emészthető.

Ennek megfelelően 15% víztartalom mellett az októberi szárnak keményítőértékekben kifejezett tápláló értéke 27·5 kg., e novemberié 14·7 kg. volt 100 kg.-onként. Mennyivel csökken a szár értéke, ha nem novemberben, hanem még később lesz betakarítva és ha penészgombák lepik el és az összerakott szár tápanyagait folyton fogyasztják, nemcsak a tápanyagtartalomnak, hanem az izletességnek is a rovására. Miután pedig ezirányú kísérleteiben az októberi szár eredeti és savanyított állapotban egyforma tápláló értékű volt, a novemberi szárnál sem várhatunk a besavanyítás révén számbajövő értéknövekedést. Mindezekből tehát az következik, hogy a tengeriszár besavanyításának munkáját minél előbb fejezzük be és ne várjuk, amíg a szár tulságosan megöregszik, ha pedig eredeti állapotában akarjuk feleltetni, úgy rakjuk el oly módon, hogy levélhullás és kilugozás folytán minél kevesebbet szenvedjen.

Weiser István dr.

Kisebb szakközlemények.

Nemes és vadfüzesek téli és tavaszi kezelése. Ugy a nemes, mint a vadfüzesek csak rendes kezelés és megfelelő metszés mellett adnak kosárfonásra alkalmas vesszőket. Kellő időben végzett hurulás, gyomlálás, időközönkénti trágyázás nagyban elősegítik a terméshozamot, a metszést télen végezzük, amikor is a tőkén semmi csapot se hagyunk, hanem a vesszőket időben messzük el, ezáltal mindig hosszabb, szebb vesszőt kapunk, amely nem is ágazik el, függ ez azonban az ültetett fűz fajtájától és az ültetési távolságtól is. A fűzfatelepek időelőtti terméketlenségét, illetve pusztulását nagyban előmozdítja még a vesszők tavaszi — áprilisi — és nyári — augusztusi — rendszertelenül végzett héjazása, amikor ily kezelés mellett a fűztövek hamar kimerülnek és tönkremennek. Nem tesz számbavehető kárt a tavaszi héjazás az esetben, ha a vesszőket, amint nedvbe jönnek, azonnal levágjuk és vízbe állítva hámozzuk; augusztusban akkor héjazunk, ha a telepet amugy is kiharjuk irtani. Kitolhatjuk a fűztelep elgyengülését, ha a héjazás beállításánál a telepet 4—5 éves turnusokba oszjuk és így azon helyről csak minden 4—5 évben kerülnek héjazás alá a fűztövek.

Kísérletek a burgonya vetésével. A burgonya vetési módjának befolyását a hozamra tanulmányozta Schribaux s közölte Maisonneuve Angersben végzett összehasonlító kísérleteinek eredményét, melyeknek célja az volt,

megállapítani, vajjon 1.) teljes gumó, 2.) szemmel ellátott 8—10 grammos gumódarabok, vagy végül: 3.) csupán csak gumóhámdarabok, amelyek egy szemel vettek körül, elvetése ad-e jobb eredményt? Öt kísérleti sorozat közül négyenél az apró és közepes gumódarabok adtak nagyobb hozamot, mint az egész gumó elvetése. Egy előző kísérlet alkalmával közepes darabok elvetése után a hozam 40 százalékkal volt nagyobb, mint egész gumók elvetése után s az aratott gumók is nagyobbak voltak. Egy másik kísérletnél az apró gumódarabok 80 százalékkal adtak nagyobb hozamot. Schribaux ehhez hozzáfűzi, hogy hasonló tapasztalatai vannak, de nyilvánvalóan termékeny talajba való vetésről lehet itt szó s még megoldásra vár az a kérdés, vajjon miképpen viselkednek a gumódarabok különböző talajon, különböző éghajlat alatt s a burgonya különböző válfajainál.

Egyleti élet.

A gazdasági gépeket, eszközöket, anyagokat vásárló gazdák, és tömegben beszerezni óhajtó gazdasági egyletek és gazdakörök figyelmébe! Egyesületünk igazgatóválasztmánya a Hann és Társa műszaki és kereskedelmi részvénytársaságban jelentős anyagi érdekeltséget vállalva azt szerződésileg az EGE géposztálya gyanánt jelölte ki.

Ennélfogva minden szervezett gazdának, egyesületi, gazdaköri tagnak, gazdasági egyesületnek és gazdakörnek a jövőben erkölcsi kötelessége kell hogy legyen úgy a gazdasági gépek beszerzésénél, mint malmok, gyárak be rendezésénél, tervezésénél, a mezőgazdaságban használt eszközök és anyagok vásárlásánál elsősorban is az egyesületi géposztály ajánlatát kikérni, amely minden bizonnyal mindenkor a legszolidabb ajánlattal fog szolgálni. Aki az egyesületi géposztályt támogatja az a gazdasági egylet és az önmaga érdekeit is támogatja.

Törvények rendeletek.

A németországból hozott lovak elosztásáról.

A Németországból a versaillesi béke alapján behozandó lovak elosztására nézve a minisztertanács a következő rendelkezéseket adta ki:

A lovak elosztása a következőképpen történik: a) A ménék az állami ménetelek részére adandók, b) a kancákból 60 drb később megállapítandó fajta szerint az uradalmak miniszteriuma által kezelt ménesek részére adandó, c) 520 drb 1 éves a hadügyminiszter remonda telepe részére, d) 500 drb kanca a hadügyminiszterium ménesei részére, valamint tisztilovaknak, e) 1000 drb a hadügyminiszternek a lovaság szükségleteire, f) 1050 drb az ellenség által megkárosított megyék lakossai részére, g) 3540 drb kanca az egész ország területén azon lótenyésztők részére osztandó ki, akik kötelezettek magukat a hadsereg részére később megállapítandó feltételek mellett lovakat tenyészteni. A szétosztásra a földművelésügyi miniszterium által egy bizottság fog alakítani.

Az állatok azoknak a gazdáknak adatnak, akik hatósági bizonyítvánnyal igazolják, hogy lovak elvételét és áruk nem térítettett meg, akik hatósági igazolvánnyal vagy bonnal nem rendelkeznek, azonban igazolni tudják, hogy tőlük lovak vétettek el, a lovak elosztásánál kedvezményes árban kapják azokat. A megyékre való elosztást a belügyminiszterium ugyanazon módon belüli elosztást a prefektusok intézik.

A Monitorul Oficial 1921. november 2-iki száma szerint a földművelésügyi miniszter kinevezte az állattenyésztési főigazgatóság mellé kirendelt bizottság tagjaivá G. U. Negroponte lótenyésztőt, az állattenyésztési tanács tagját G. Lucasiévici lótenyésztőt, az állattenyésztési tanács tagját, Botez tábornokot a hadügyminiszterium

remontálási osztályának főnökét, P. Stavrescu tábornokot a hadsereg állategészségügyi főnökét, G. Manolescu állattenyésztési főgazgatót. Ennek a bizottságnak feladata lesz a Versaliesi béke értelmében Németországtól átadott lovak szétosztása a lótenyésztők között, azzal a kötelezettséggel, hogy az utódokat közcélokra fölhasználják; további feladata megállapítani az átadandó kancák árát.

A tenyésztők, akiknek tenyészkancaikat juttatnak a következő kötelezettséggel terhelhetnek: a) minden évben az állami ménekkel fedeztetnek, b) a himnemű ivadékok 2 éves korukban az uradalmak miniszteriuma által kiküldött bizottságnak előállítandók, amelynek elővételi joga van napi áron, c) a kapott kancák nem idageníthetők el 5 éven belül csak a miniszterium engedélyével, d) bármelyik kancának elvesztése, vagy elpusztulása a tulajdonost terheli és maga után vonja az egész becslési érték megférítését, e) bármely kanca elpusztulásával kapcsolatban jegyzőkönyv veendő fel a hatósági állatorvos jelenlétében és ez a miniszteriumnak felterjesztendő, f) minden évben szemle után a hatósági állatorvosnak előállítandó, g) öt év letelte után és a fenti feltételek megfelelő teljesítése mellett az állatok a tenyésztők teljes tulajdonába mennek minden más kötelezettség nélkül.

Abban az esetben, ha a tenyésztő nem teljesítené a fenti kötelezettségeket a miniszterium követelheti a kanca teljes értékének megtérítését. A kancák átadása és átvétele a belügyminiszterium által az illetékes prefekturák utján eszközölhetnek, amelyek jegyzőkönyvet vesznek fel a lovak értékéről, valamint a fenti kötelezettségekről, e jegyzőkönyvek I példánya a földművelésügyi miniszteriumnak előterjesztendő. Az elosztó bizottság minden határozata a miniszter jóváhagyása és végrehajtása alá esik.

Burgonyából nem szabad szeszt főzni. A belügyminiszteriumban szervezett bevásárlási és gabonakereskedelmi főbizottság 51223. számú rendeletével, mely 1921. október 26-án kelt megfittotta a burgonyából való szesztőzést. Szeszgyártásra csak romlott tengeri használható fel. A rendeletet a főbizottság és nem a miniszter adta ki és így annak kötelező voltához és végrehajthatóságához legalább is szó fér.

A szerződési illetékek előre fizetendők. A pénzügyminiszter most kiadott rendelete szerint mindennemű szerződés illetéke előre fizetendő. A szerződések csak akkor lépnek életbe, ha a szerződő felek az illetéket lefizetik az állampénztárnál. Ez a rendelet vonatkozik az ingatlan és ingó dolgokról kötött szerződésekre, valamint mindennemű kereskedelmi szerződésre is.

Irodalmi szemle.

A gazdaközönség számára nélkülözhetetlen kalauz az Erdélyi Gazdák Zsebnaptára, amely Török Bálint szerkesztésében a naptári részen kívül az állattenyésztés, növénytermelés, méhészet, selyemhernyó tenyésztés, tejgazdaság, takarmányozás, szőlészet és borászat, gyógynövénytermelés, gazdatársadalmi szövetkezeti élet, gazdasági technika stb. körébe vágó kérdéseket behatóan tárgyalja. Külön fejezetben ismerteti a földművelésügyi és az uradalmak miniszteriumának személyi és ügybeosztását, továbbá az agrárreform ügyében szükséges tudnivalókat. A naptár több mint 200 oldal terjedelemben jelenik meg. Ára 20 lej. Előfizetéseket a lap kiadóhivatala is elfogad.

Az Erdélyi Barázda a marosvásárhelyi nyomdászsztrájk miatt több heti szünetelés után a múlt héten ismét megjelent 2 oldal terjedelemben, amiről arra következtetünk, hogy a sztrájk még ma sem szűnt meg egészen.

Gazdasági szakkönyvek. Az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadó vállalatában az állattenyésztés, növénytermelés, kertészet, stb. körébe vágó mintegy 58 féle füzet jelent meg.

A füzetek tudományos alapon népies modorban tárgyalják a mezőgazdasági termelés körébe vágó kérdéseket. Kivánatra füzet árjegyzéket díjtalanul küld az EGE titkári hivatala. (Kolozsvár. Attila-utca 10 sz.)

SZÖVETKEZÉS.

— **Mezőgazdasági érdekképviseletek szervezése Csehországban.** A cseh kormány a mezőgazdasági érdekképviseletekről törvényjavaslatot terjesztett a cseh nemzetgyűlés elé. A törvényjavaslat szerint minden elsőfokú közigazgatási hatóság területén fel lesz állítva az elsőfokú érdekképviselet Gazdasági Egyesület elnevezéssel, amelynek feladata lesz a hozzájuk tartozó területen a mezőgazdasági érdekek megvédése és a termelés támogatása. Az elsőfokú érdekképviseletnek tagjai lesznek a tulajdonosok és a haszonbérletiek, ha az illető terület legalább egy hektár kiterjedésű, az alkalmazottak, akik nincsenek nyugdíjazva, azok a mezőgazdasági munkások, akik legalább hat hét óta vannak a gazdaságban alkalmazva, a mezőgazdasági szakiskolák tanárai, az összes állatorvosok és végül az összes tulajdonosok, akiknek birtokai bérbe vannak adva. Központi mezőgazdasági kamarák Prágában és Brnóban lesznek felállítva. Ezek önálló hatáskörrel felruházott testületek lesznek, melyeknek hivatása a mezőgazdasági érdekeknek képviselete és azok megvédése lesz. Ugy az elsőfokú érdekképviseletek, mint a kamarák, állami ellenőrzés alatt fognak állani.

— **A bánáti gazdatisztek, mezőgazdasági alkalmazottak és földbérletiek szövetsége** felkéri tagjait, hogy a földigénylési kimutatás megszerkesztése és illetékes helyre való továbbítása céljából alábbi szükséges adatokat az elnökséggel (Temesvár, Losonczy-tér 10. sz. I. em.) sürgősen közöljék annyival is inkább, miután ennek felterjesztésére felsőbb helyről felszólítást kapott: Név, képesítés, jelenlegi lakhely.

— **A marostordavármegyei Földmives Szövetség téli munkaprogramjába** felvette a gazdaesték rendezését, amelyeket gazdasági társadalmi kérdések, nemesen szórakoztató és tanulságos előadások és foglalkoztatások töltenek ki.

Igen tisztelt Kiszervező úr!

Esmég kopogtatok ezen pár sor írással, mej ugyláccik ugy vagyok véle, mind a megehezett farkas, hogyha enni kezd, hát jó meg az étvágya. Hát esmént elolvasám az vásárhejji nagy gazdagyülekezetbe tartott tanításajikot, mejjeket minden gazda ember el kéne olvasson, hogy tanójjon belőlle, met ez ami hibádzik tóllünk seszt kéne forcérozni, hogy tuggya sérezze minden gazdaember, hogy az máji világba minden élni akaró embernek minél többet kell tanólni s tudni, Met ojan világ kerekedett az föld népíre, mejbe minden ember arra törekszik, hogy kisebb táraccsággal több haszna legyen. Csak a földmies ember az, aki látástól vakkulásig kell dolgozzon s fá még azontúl is. Elig koppan le a szeme, mán ki kell mennyen a marhákat elkurálni sosztán kejjen fel jókor, hogy ami dógot magába elszámigált, hát tuggya is elvégezni. S mit látunk evel szembe más foglalkozásoknál? Nyóc óráji munkaidőt, napi 3minc s 5ven s még looáz leji keresetet is. Hol van ettől az földmies ember s hát még a napszamos? Mit tud egy földmies napszamos keresni, ha mindennáprá ételt és 10iz lejit kap is, de nem is hijják örökéig, hát mikor lessz, hogy az télire való meg-

élhetésit is kikeresse? Abbiza soha, akárhogy i nyujcsa a nyakát, nem éri el, met a földmies embernek a sok munkája mellett is kicsi az keresete, hát abból bizony nem adhat sokat. Világ kincsijét sem azért mondom ezeket, met tám irigyelném vaj sajnálnám az más foglalkozásbélijektől az nagyobb jövedelmet, met arra nekik is szükségek vagyon az nagy drágaságba, hát ha meg tutták csinálni magoknak az jobb hejzetet, hát jól tették. Met Krisztus Urunk is aszt monta vót, hogy minden munkás méltó az ó béríre, s megintlen, hogy aggyátok meg ami az Istené az Istennek s ami a Császáré, a Császárnak. Hát én ugy gondolom, hogy itt hibádzódt el a dolog, hogy nem monódódt oda akkor az is, hogy a földmies embernek aggyák meg, ami neki dukál, met az megaggya mindenkinek ami dukál. De ha igaz az, hogy segiccs magadon saz Isten is megsegitt, hát tróbájjuk meg. Tömörüjjünk essze egy nagy táborba szépen. Minden faluba van gazdakör vaj földmies szöveccség, szövetkezei s ha nincsen, hát csinájunk! Osztán mind-egyik ájjon bé az Erdéji gazdasági egyesületbe, met egyesülésbe vagyon az erő. A hólopta is kicsi mikor megindul, de nagy lesz s erős, ha béazon megindul. Hát a földmies nép is erős lessz ha egy hejré gzülekezik sakkor egyakarattal s egyetértéssel előbbrevihessük a mű ügyünköt, ami hasznára lesz az iparosnak ugy mint a pennás embereknek, met ha a földmies embernek van mibőji, akkor többet vásárol az iparostól s jobb kenyeret ad a tisztviselőnek is.

A földmies embereknek becsületes, munkás, kitartó vezetőkre vagyon szükségek, hát ájjanak elé a tanítók s a papok, legyenek ennekutánna is hűséges pásztoraji az nyájnak, a nyáj pedig hallgasson a vezérek becsületes és jó szavára s kövesse óköt. De ha a hányan vagyunk annyifelé menyünk széjjel, akkor széjjelhullunk mind az ódott kéve, akkor megindultunk az lójtón béfelé magunkot is s másokat is esszeroncso-lunk. Tömörüjjünk hát, evel mutassuk meg a földmies nép erejét saszi, hogy nemcsak a borozdába ájja meg a hejijt, hanem egyebütt is hasznos munkás!

Marattam az igen Tisztelt Kiszervező Urnak

Küküllőmartyán, 1921. október hó 10-án,
tiszteléttel;

Zsigmond Dani felszege

Vegyes közlemények.

Garofild földművelésügyi miniszter lemondásáról adtak hírt a napilapok. Mint értesülünk a miniszter lemondását visszavonta.

Gál Imre távozása. Gál Imre, az Udvarhelyvármegyei Földmives Szövetség elnöke, volt méhészeti felügyelő Magyarországra költözött, hol a kormány őt a gödöllői állami méhészet vezetésével bizta meg. Távozásával az Udvarhelyvármegyei Földmives Szövetséget jelentékeny veszteség érte, mert a Szövetség benne egy lelkes és értékes vezető munkást veszített. Távozása nagy veszteséget jelent Erdély méhészetére és méhészeti szakirodalmára is, amennyiben az Erdélyrészi Méhészt Egyesület hivatalos lapjának, a Méhészeti Közönynek is szerkesztője volt. A föllet letette, hogy Magyarországon azt ismét kezébe véve folytassa a méhészeti kultúra fejlesztése érdekében eddig is sok sikerrel folytatott munkásságát. — Távozó kollégáknak és kartársunknak szeretettel nyújtjuk bucsuzóra baráti jobbnakat.

Szerkesztő változás. Csak a közelmúltban irtuk volt az *Erdélyi Barázda* szerkesztőjének személyében történt változásról, most újabb változásról adhatunk hírt, amennyiben dr. *Arkossy Jenő* rövid ideig működés után megvált a szerkesztői tisztségétől és a lap vezetése ismét *Orbán Balázs* kezeibe került. A változásnak részünkről őszintén örülünk, mert míg az *Orbán* Balázs szerkesztésében jelent meg a lap, a földművelő nép osztatlan szeretettel fogadta és olvasta azt. A lap olvasói örömmel látják viszont a lap élén köztisztviselőben és szeretetben álló vezetőjüket, *Orbán Balázst*, aki egyben a Marostordavármegyei Földműves Szövetség igazgatója is.

A mezőgazdaság állapota. Az időjárás az utóbbi hetekben száraz és a normálnál enyhébb volt. Az a kevés csapadék, ami hullott, alig néhány centiméterre áztatta meg a talajt és így az eső ép úgy, mint eddig, ezután is szükséges. A száraz időjárás a burgonya, répaszedésre, tengeri lőrésre, szüretre, trágyahordásra kedvező volt. A szántás-vetési munkálatokat azonban igen megnehezítette. Az elvetett őszi vetések helyenként hiányosan keltek. A szűlő takarmány-készlet a tavaszi és nyári szárazság következtében mindenütt kevés. A jószágok egészségi állapota általában kielégítő. A héten beállott országos esőzések a vetésekre jó hatással lesznek. Az esővel felváltva hó is hullott, mely a magasabb fekvésű oldalakon időlegesen megállott.

Földművesek panasza a munkáspénztár ellen. A marosvásárhelyi kerületi munkáspénztár kiküldöttjeivel 1919. évig visszamenőleg rója ki a földművesek családtagjaira is a járulékot, sőt olyanokra is, kik ezelőtt két évvel még 8—10 évesek voltak. E panaszok orvoslását kérte a Földműves Szövetség elnöksége dr. *Suciu* subprefectustól, ki nemcsak megígérte, hogy szigorú vizsgálat tárgyává teszi a kérdést, de az elnökség feliratát személyesen nyújtotta át az illetékes miniszternek.

Hogyan állunk az amerikai alkoholtilalommal? Két angol munkáskiküldött, mint ezt a D. W. Z. jelenti, nemrégén tért vissza Amerikából, ahol az alkoholtilalmat tanulmányozták. Az egész tilalom arra irányul ma már, hogy nyilvánosan nem szabad szeszt fogyasztani. De nem azért furfangos az ember, hogy ilyen tilalmat ne tudjon kijátszani. Most otthon isznak az emberek és nemcsak hogy isznak, hanem otthon készítik is el az italt. Egész kis berendezések már mindenütt kaphatók. Sőt az üvegyárosok, ékszerészek nagyon csinos kis tartálykákat gyártanak, amiben az előkelő dámák és urak alkoholos italt visznek magukkal. Az aktatáska mellé egy ilyen kis üveg okvetlenül szükséges. De ez nem elég, hanem a két kiküldött még azt is tapasztalta, hogy a természetes és egészséges bor helyett mérges, káros italokat fogyasztanak nagy mértékben, ami aztán a közegészségügyre káros.

Európa cukortermelése. „F. O. Licht” nyilvánosságra hozott statisztikai adata szerint, Európa cukortermelése az 1921/22-i évben országoként a következő: a zárójelbe foglalt számok 1920/21. gazdasági év cukortermését mutatják és a számok 1000 q-ként értendők. Németország 13.000 (11.060), Csehország 6500 (7150), Franciaország 3000 (3380), Hollandia 3300 (3070), Belgium 2700 (2430), Ausztria 160 (140), Magyarország 450 (330), Dánia 2490 (1370), Svédország 1850 (1640), Olaszország 2000 (1720), Lengyelország 2000 (1710), Spanyolország 2400 (1350), más államok, beleértve Oroszországot 1100 (1000), vagyis az 1920/21. évben összesen 36.950, 1921/22. évben 38.900 ezer métermáza Európa várható cukortermelése

Vásári jelentés (Kolozsvár). *Marhadrak:* Tarka, borjas tehén 3200, kisebb 1450; 1 pár két éves tulok 1600; egy pár jobb ökör 5400—6200; jó bivalytehén 2100 leu. *Lóvásár:* Jó lovak párja 12.000 leu, drb.-ja minőség szerint 900—5700 leu. *Sertésvásár:* 4 hónapos

félkövér malac párja 680 leu, egy drb. süldő (kb. 50 kg.) 580 leu, 60—65 kilós süldők darabja 700 leu. Kilóra élősulyban 10—17 leu. *Juhvásár:* Közepes felhajtással párját 220—240 leuért vásárolták. *Gabonapiac:* Közepes behozatal mellett, az árak lényeges emelkedése volt megállapítható; buza 80—85, rozs 60—65, kukorica 74—75, árpa 60—65, zab 28—30, leu volt nagyvételként.

Vásári jelentés. (Arad.) Az országos vásáron az állatvásár szokatlanul élénk volt. Az árak csökkent irányzatot mutattak. Elsőrendű fejős tehén 1500 L. ló párja 5—10.000 L. Sertés élősulyban 10 L. A terménypiacon a buza 100 kg.-ként 300, árpa 310, önkukorica 350, ujkukorica 340 L. Diónak kg.-ja 10 L. almának 6—7 L.

Vásári jelentés. (Nagyvárad.) Az állatvásár élénk volt. A takarmányhiány miatt a gazdák szabadulni igyekeztek felesleges állataiktól. A tengeri ára egyenlő a buzáéval, sőt előfordult, hogy a tengeriért többet fizettek. A sertés és marha árak kb. 10%-al estek. A baromfi, zöldség és gyümölcs piacon élénk forgalom mellett az árak változatlanok.

Budapestben rohamosan emelkedik a buza ára. Az elmúlt héten 3—4 nap alatt 500 K.-val drágult a buza 100 kg.-ként. Ma 2400 K. egy mm. buza Budapestben. Ha ilyen iramban emelkedik a buza ára, elfogja érni az 5000 K.-t.

Marhaárak Budapestben: ökör I. 50—60, II. 25—38, III. 8—18, bika I. 32—40, II. 20—30, bivaly 15—21, tehén I. 32—42, II. 17—26, kicsontozni való 10—12, növendék 18—24 K. kilónként.

Sertés árak Budapestben. Kg.ként hizó sertés 60—80 K., közép 75—100 K., nehéz, prima 102—104 K.

A bábolnai ménesebirtokon megtartott tenyészállat árverésen több tenyészbikát adtak el drb.-ként 185.000 K.-ért. A mai korona árfolyam mellett ez az ár kb. 37.000 L-nek felel meg.

Tehén-, bikatorzskönyvi lapok, próba fejési-, hágtási jegyzékek ivenként 1 leírt kapható az E. E. E. titkári hivatalában.

Dohánybevéltási árakat a magyar kincstár részére termelt dohány után a következőképp állapították meg, és pedig: tiszai, debreceni, szegedi és szuloki levelek után 724 koronától 3650 koronáig. Finom kerti levél 1808 koronától 4232 koronáig. Középfinom kerti levél 1120 koronától 2960 koronáig. Debrői kerti levél 2708 koronától 4232 koronáig. Szentandrási muskotály levél 1168 koronától 3080 koronáig.

Magyaróváron új műtrágyagyár alakult Németországban kiprobált gyárberendezéssel és gépekkel. A békeszerződés következtében a magyaróvári löporgyár üzemét redukálni kénytelen és a gyár felzabáló része szuperfoszfát műtrágya készítésére rendeztetett be. A gyár állami felügyelet mellett áll és exportra is dolgozik.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

I. Zs. Kibéd. Kérjük a folytatását. — K. G. Kovászna. A méhész cukor ára 15 lej. Kérjük a kormányt, hogy a kg.-ként 5 lej adót engedje el. A cukor ára — mint értesülünk a legilletékesebb helyről, — kb. 22 lej fog emelkedni.

HIRDETÉSEK.

Szentpáli fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi november hó 27-én délután 20 órakor a szövetkezet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. §-a értelmében meghívhatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés december hó 4. napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára,

határozatképes lesz. Napirend: 1. Az alapszabályok 12. §-ának megváltoztatása. Régi szöveg: „A tagok által befizetendő egy üzletrész értéke tiz leiben állapittatik meg, mely egy összegben fizetendő be.” Új szöveg: „A tagok által befizetendő egy üzletrész értéke husz leuban állapittatik meg, mely egy összegben fizetendő be.” 2. Netaláni indítványok. Kelt Szentpál, 1921. szeptember hó 8-án.

Az igazgatóság

Csikszentimrei „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi nov. hó 27-én délután 3 órakor az iskola termében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. §-a értelmében meghívhatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés december 4. napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz. Napirend: 1. Az üzletvezető hiányai fizetéséről jelentés. 2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság választása. Kelt Csikszentimre, 1921. október hó 26-án.

Az igazgatóság.

Intézői állást keres 40 éves okl. gazdasz azonnali vagy későbbi belépésre, ki Kolozsváron a gazd. tanintézetet és Kassán a 10 hetes szeszfőzői tanfolyamot végezte, beszél magyarul és románul. Nagy uradalomban szerzett 14 évi gyakorlata és kitűnő bizonyítványai vannak. Cím a kiadóban. 3354

Intézői állást keres 43 éves végzett gazdasz, a gazdaság minden terén és szőlészetben elsősorú erő, beszél magyar, német, szerb nyelven. Elvállal rossz jövedelmező birtok percentuális kezelésbe is. Cím a kiadóban. 3352

Terjesszük az „Erdélyi Gazda”-t a gazdák körében!

Megjelent
Erdély, Bánát, Körös és Máramaros vidéki
földreform törvény
magyar nyelven
az
Erdélyi Gazdasági Egylet
kiadásában.
Ára 10 lei.
Az E. G. E. kiadásában megjelent gazdasági és jogi szempontból felülvizsgált szöveg egyedüli hiteles magyar nyelvű fordítása e törvénynek és mint ilyen, minden gazda számára nélkülözhetetlen.
3344.

Elsőrendű **Lenolajkencét**,
repceolajat továbbégekendő-
zsrót, szekérkenőcsöt,
legjutányosabban szállít
Hann és Társa
Gép- és Műszaki Kereskedelmi r.-t.
az ARADI OLAJIPAR R.-T. vezér-
képviselete és bizományi raktára
Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Mária (v. Deák-F.) II.
3334